

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/81/2016
Identifikačné číslo spisu:	7713201237
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7713201237.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyně C. N., bývajúcej v J., zastúpenej JUDr. Slavomírom Kučmášom, advokátom v Michalovciach, Plynárenská 1, proti žalovaným 1/ Ing. P. T., bývajúcemu v C., zastúpenému JUDr. Radoslavom Sotákom, advokátom v Michalovciach, Nám. Slobody 7, 2/ R. B. bývajúcej v C., o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp.zn. 20 C 22/2013, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 22. októbra 2015, sp.zn. 11 Co 868/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Michalovce rozsudkom z 24. júla 2014 č.k. 20 C 22/2013-158 určil, že kúpna zmluva z 24. októbra 2011, na základe ktorej bol povolený vklad do katastra nehnuteľností v konaní V XXX/11 a predmetom ktorej bol prevod spoluvlastníckeho podielu k pozemkom : záhrade parcelné číslo 102/1 vo výmere 763 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 103/1 vo výmere 1 022 m2 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 104/1 vo výmere 1 330 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 105/1 vo výmere 1 762 m2 registra „E“ zapísaným na LV č. XXX, okres D., obec J., katastrálne územie J. ; zastavaným plochám a nádvoriám parcelné číslo 298/1 vo výmere 1 698 m2 registra „C“, záhradám parcelné číslo 298/1 vo výmere 183 m2 registra „C“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 299 vo výmere 2 626 m2 registra „C“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 672/1 vo výmere 19 601 m23 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 860/1 vo výmere 17 480 m2 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 860/2 vo výmere 23 m2 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 860/3 vo výmere 35 m2 registra „E“ zapísaným na LV č. XXX, okres D., obec J., katastrálne územie J.; trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 187 vo výmere 1 120 m2 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 188 vo výmere 316 m2 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 189 vo výmere 205 m2 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 190 vo výmere 222 m2 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 191 vo výmere 208 m2 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 192 vo výmere 504 m2 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 193 vo výmere 207 m2

[illegible]

[illegible]

výmere 876 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 489 vo výmere 746 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 490 vo výmere 868 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 491 vo výmere 832 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 492 vo výmere 841 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 493 vo výmere 813 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 494 vo výmere 877 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 495 vo výmere 1 741 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 496 vo výmere 1 762 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 497 vo výmere 766 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 498 vo výmere 796 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 499 vo výmere 1 621 m2 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 500 vo výmere 478 m2 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 501 vo výmere 15 991 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 502 vo výmere 1 778 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 503 vo výmere 1 817 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 504 vo výmere 1 808 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 505 vo výmere 5 732 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 506 vo výmere 4 505 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 507 vo výmere 2 501 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 508 vo výmere 2 134 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 509 vo výmere 1 956 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 510 vo výmere 2 156 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 511 vo výmere 2 328 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 512 vo výmere 2 315 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 513 vo výmere 2 458 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 514 vo výmere 2 588 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 515 vo výmere 2 236 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 516 vo výmere 2 416 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 517 vo výmere 2 516 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 518 vo výmere 2 330 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 519 vo výmere 2 738 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 520 vo výmere 2 278 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 521 vo výmere 2 578 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 522 vo výmere 2 578 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 523 vo výmere 2 804 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 524 vo výmere 2 630 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 525 vo výmere 2 587 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 526 vo výmere 2 666 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 527 vo výmere 2 696 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 528 vo výmere 3 084 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 529 vo výmere 1 070 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 530 vo výmere 3 592 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 531 vo výmere 7 110 m2 registra „E“, zapísaným na LV č. XX, okres D., obec J., katastrálne územie J.; záhradám parcelné číslo 217 vo výmere 33 m2 registra „C“, zastavaným plochám a nádvoriám parcelné číslo 221 vo výmere 276 m2 registra „C“, záhradám parcelné číslo 222 vo výmere 662 m2 registra „C“, záhradám parcelné číslo 223 vo výmere 137 m2 registra „C“, zastavaným plochám a nádvoriám parcelné číslo 224 vo výmere 903 m2 registra „C“, záhradám parcelné číslo 225 vo výmere 1 397 m2 registra „C“, zapísaným na LV č. XXX, okres D., obec J., katastrálne územie J.; lesným pozemkom parcelné číslo 1 086 vo výmere 19 773 m2 registra „E“, trvalým trávnatým porastom parcelné číslo 1 087 vo výmere 17 304 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 088 vo výmere 1 344 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 089 vo výmere 1 271 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 090 vo výmere 1 273 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 091 vo výmere 990 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 092 vo výmere 1 113 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 093 vo výmere 1 220 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 094 vo výmere 1 203 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 095 vo výmere 1 320 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 096 vo výmere 1 412 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 097 vo výmere 1 055 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 098 vo výmere 4 433 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 099 vo výmere 1 514 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 100 vo výmere 2 831 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 101 vo výmere 1 120 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 102 vo výmere 1 194 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 103 vo výmere 2 410 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 104 vo výmere 1 249 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 105 vo výmere 1 092 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 106 vo výmere 1 472 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 107 vo výmere 1 225 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 108 vo výmere 1 203 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 109 vo výmere 1 174 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 110 vo výmere 1 095 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 111 vo výmere 1 221 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 112 vo výmere 1 090 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 113 vo výmere 3 590 m2 registra „E“ zapísaným na LV č. XX, okres D., obec J., katastrálne územie J.; ornej pôde parcelné číslo 1 672/2 vo výmere 573 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 672/3 vo výmere 132 m2

registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 672/4 vo výmere 67 m2 registra „E“, ornej pôde parcelné číslo 1 674 vo výmere 785 m2 registra „E“ zapísaným na LV č. XXX, okres D., obec J., katastrálne územie J., je neplatná. Vyslovil, že o trovách konania rozhodne samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O.s.p.). V odôvodnení poukázal na skutkový stav zistený zo špecifikovaných dôkazov, t.j. jednotlivých listov vlastníctva, výzvy z 23. mája 2012 adresovanej žalobkyňou žalovanému 1/, kúpnej zmluvy uzavretej 24. októbra 2011 medzi žalovanými 1/, 2/ a ktorej vklad bol Správou katastra D. povolený v konaní vedenom pod č. V XXX/11. Konštatoval, že v predmetnej veci bol nariadený termín pojednávania na 16. januára 2014, ktorý bol z dôvodu na strane žalovaného 1/ odročený (9. januára 2014) na 30. januára 2014. Dňa 16. januára 2014 sa však na súd dostavila žalobkyňa s tým, že termín nového pojednávania jej doručený nebol. Preto súd uskutočnil výsluch žalobkyne, ktorý je zachytený v zápisnici na č.l. 131-132 spisu a uviedol jeho obsah. V ďalšom poukázal na skutočnosti vyplývajúce z výsluchu žalovaných, citoval aplikované zákonné ustanovenia, poukázal na úpravu zákonného predkupného práva podielových spoluvlastníkov a na jednotlivé možnosti oprávneného podielového spoluvlastníka z predkupného práva pri porušení povinností zo strany zaviazaného spoluvlastníka. Návrh žalovaných na opätovný výsluch žalobkyne vyhodnotil za nedôvodný, keď konštatoval, že pre skutkové a právne zhodnotenie danej veci samotný výsluch žalobkyne bol iba podporný, lebo žalovaní potvrdili, že vôbec ju nekontaktovali pred uzavretím kúpnej zmluvy. Mal za to, že pokiaľ ju nevypočul neodňal tým právo žalovaným konať pred súdom. Zdôraznil, že sa tak nestalo nie z dôvodu na strane súdu, ale z dôvodu objektívnych skutočností na strane žalobkyne pre jej zdravotný stav vyplývajúci z potvrdenia príslušného lekára. Dospel k záveru, že žalovaná 2/ predajom predmetných nehnuteľností žalovanému 1/ porušila predkupné právo žalobkyne tým, že jej neponúkla ako podielovej spoluvlastníčke právo odkúpiť predmetné nehnuteľnosti, a to za rovnakú ponuku ako mala od žalovaného 1/. Teda porušila toto predkupné právo žalobkyne na kúpu predmetných nehnuteľností vyplývajúce z § 140 Občianskeho zákonníka. Žalovaní nie sú si osoby blízke tak, ako to má na mysli § 116 a § 117 Občianskeho zákonníka, medzi nimi nie je žiadny príbuzenský vzťah. Žalobkyňa sa podaním predmetnej žaloby (na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy) dovoľala relatívnej neplatnosti a využila tak svoje právo podľa § 40a Občianskeho zákonníka.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného 1/ rozsudkom z 22. októbra 2015 sp.zn. 11 Co 868/2014 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení sa vysporiadal s jednotlivými odvolacími dôvodmi v zmysle § 205 ods. 2 písm. a/, b/, c/, d/ a f/ O.s.p., pričom podrobne rozviedol v čom tieto odvolacie dôvody spočívajú. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním náležite zistil skutkový stav a svoje rozhodnutie založil na skutkových zisteniach, ktoré z tohto dokazovania vyplynuli a prihliadol na všetky skutočnosti, ktoré za konania vyšli najavo. Vykonané dokazovanie vyhodnotil podľa zásad uvedených v § 132 O.s.p., t.j. každý dôkaz hodnotil jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomných súvislostiach a pritom starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo počas konania najavo včítane toho, čo uviedli účastníci. Uviedol, že rozhodnutiu prvostupňového súdu nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu a ani to, že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplynuli, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia a že by aplikované zákonné ustanovenia nesprávne interpretoval. Odôvodnenie napadnutého rozsudku podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedá § 157 ods. 2 O.s.p., lebo dáva jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky skutkové a právne otázky. Preto sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, z ktorého dôvodu sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov a na zdôraznenie správnosti uviedol ďalšie dôvody (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Citoval zákonné ustanovenia aplikované súdom prvého stupňa týkajúce sa zákonného predkupného práva podielového spoluvlastníka. Konštatoval, že súd prvého stupňa správne dospel k záveru, že žalovaná 2/ porušila predkupné právo žalobkyne na kúpu predmetných nehnuteľností zakotvené v § 140 Občianskeho zákonníka, a to tým, že jej neponúkla ako podielovej spoluvlastníčke odkúpiť predmetné nehnuteľnosti, a to za rovnakú ponuku ako mala od žalovaného 1/, pričom žalovaná 2/ a žalovaný 1/ nie sú si osoby blízke (§ 116 a § 117 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd uviedol, že skutočnosť neponúknutia predmetných nehnuteľností žalobkyňi, ako aj skutočnosť, že nejde o blízke osoby, vyplynuli už zo samotnej výpovede žalovaných a žalobkyňa vo svojej výpovedi 16. januára 2014 len túto skutočnosť, tvrdenú len právnym zástupcom,

potvrdila. Vzhľadom na to sa odvolací stotožnil s tým, že pre skutkové a právne zhodnotenie danej právnej veci bol samotný výsluch žalobkyne 16. januára 2014 iba podporný a vzhľadom na zdravotný stav žalobkyne, ktorý správne podľa správy jej ošetrojúceho lekára umožňuje výsluch v jej domácom prostredí, už nebol potrebný. Aj keď odvolateľ poukazoval na uvedené rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky odvolací súd poukázal na závery vyslovené v citovanom náleze ÚS SR. Napriek tomu, že žalovaní neboli o výsluchu žalobkyne 16. januára 2014 upovedomení a ich návrhu na jej opätovné vypočutie nebolo vyhovené, nedošlo podľa názoru odvolacieho súdu takýmto postupom k odňatiu im možnosti konať pred súdom, lebo na pojednávaní 20. marca 2014 boli s takýmto dôkazom oboznámení. Mali možnosť sa teda k nemu vyjadriť a žalobkyňou uvádzané skutočnosti namietat, čo neurobili. Žalobkyňou uvádzané skutočnosti nemožno považovať za sporné, keďže vyplynuli aj z výpovedí žalovaných. Navyše z odvolania nemožno vyvodit' akú konfrontáciu so žalobkyňou mal žalovaný 1/ na mysli. Odvolací súd poukázal na znenie § 212 ods. 3 O.s.p., z ktorého vyplýva, že na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada len vtedy, ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čo nie je daný prípad. Teda aj keď súd prvého stupňa nepostupoval v súlade s § 122 O.s.p. a dôkaz - výsluch žalobkyne - vykonal mimo pojednávania bez toho, aby boli žalovaní o ňom upovedomení a ďalej nepripustil jej opätovný výsluch, s poukazom na § 212 ods. 3 O.s.p., ako aj na citovaný nález ÚS SR sa odvolací súd stotožnil s konštatovaním prvostupňového súdu, že po skutkovej a právnej stránke veci mala výpoveď žalobkyne len podporný charakter. Uvedená vada konania nemala preto za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a námietka týkajúca sa účasti žalobkyne na svadbe je podľa názoru odvolacieho súdu irelevantná.

Okresný súd Michalovce uznesením z 18. decembra 2015 č.k. 20 C 22/2013-219 uložil žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni trovy konania v sume 99, 50 € a trovy právneho zastúpenia v sume 247, 08 € na účet právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Takto rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný 1/ odvolanie (čl. 236).

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalovaný 1/. Navrhol ho zrušiť v celom rozsahu a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. Namietal, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), a to spočívajúcim v nepreskúmateľnosti jeho rozhodnutia. Podľa jeho názoru odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvého stupňa, nespĺňajú požiadavku spravodlivého, teda riadne odôvodneného súdneho rozhodnutia. Samotné rozhodnutie odvolacieho súdu je podľa neho vnútorne protirečivé, nekonzistentné, nezrozumiteľné a v konečnom dôsledku arbitrárne. Takmer celé rozhodnutie je totiž postavené na obhajobe nezákonného postupu prvostupňového súdu výsluchom žalobkyne. Jeho návrhu na výsluch žalobkyne nebolo vyhovené, výsluch 16. januára 2014 bol v rozpore s § 122 O.s.p. a v tomto smere poukázal na závery vyplývajúce z uvedených rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Mal za to, že na dôkaz - výsluch žalobkyne 16. januára 2014 - vykonaný v rozpore so zásadou priamosti a ústnosti, ktoré patria medzi základné zásady civilného konania, nie je ani možné prihliadnuť pri vyhodnocovaní skutkového stavu, keďže dôkaz nebol získaný procesným spôsobom. Zo zápisnice - výsluchu žalobkyne 16. januára 2014 - nevyplývala výnimočnosť situácie ani účelnosť jej výsluchu mimo pojednávania, a k tomu bez jeho prítomnosti ako žalovaného 1/ a ani z nej nevyplýva, že by boli o tomto termíne so žalovanou 2/ upovedomení, čím nepochybne došlo k porušeniu ich procesných práv a k odňatiu im možnosti konať pred súdom. Poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa oznámenie o odročení pojednávania (nariadeného na 16. januára 2014) prevzala 15. januára 2014. Teda vedela, že termín pojednávania 16. januára 2014 bol zrušený. Sama sa na tento termín dostavila, keďže vedela, že sa ho on ani jeho právny zástupca nezúčastnia a takýmto konaním sa vedome chcela vyhnúť konfrontácii s ním ako so žalovaným, teda vedome zmarila jeho právo ju vypočuť. Odvolaciemu súdu vytkol, že sa nevysporiadal ani s okolnosťami týkajúcimi sa zdravotného stavu žalobkyne, čím je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné, pričom poukázal na účasť žalobkyne na svadbe. Podľa neho sa odvolací súd mýli, ak tvrdí, že výpoveď žalobkyne má len podporný charakter, práve naopak, z jej výpovede môžu byť zistené skutočnosti významné pre náležité zistenie skutkového stavu, nakoľko samotné porušenie predkupného práva ešte nemusí znamenať neplatnosť kúpnej zmluvy.

Žalovaná 2/ sa v plnom rozsahu stotožnila s dovolaním .

Žalobkyňa sa k dovolaniu písomne nevyjadrila .

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Napokon podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p.

Dovoláním žalovaného 1/ nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok, ale potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, vo výroku ktorého súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchyliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ proti potvrdzujúcemu rozsudku vo veci samej nie je podľa ustanovenia § 238 O.s.p. prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukládajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už to účastník namietal alebo nie) sa Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o nepodanie návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, o odňatie možnosti konať pred súdom a o rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. a/až c/, e/ a g/ O.s.p. žalovaný 1/ nenamietal a ich existenciu po preskúmaní veci nezistil ani dovolací súd.

Žalovaný 1/ namietal, že mu postupom odvolacieho súdu (spolu s postupom prvostupňového súdu) bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto svojím postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), porovnaj napr. III. ÚS 156/06, III. ÚS 331/04, II. ÚS 174/04 .

Vadu konania podľa § 237 ods. 1 O.s.p. žalovaný 1/ vyvodzoval jednak z nepreskúmateľnosti a nezrozumiteľnosti odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu a tiež zo skutočnosti, že dôkaz - výsluch žalobkyne 16. januára 2014 - nebol vykonaný procesným spôsobom, ale v rozpore so zásadou priamosti

a ústnosti, ako základnými zásadami civilného konania. Tým, že bol vykonaný bez jeho prítomnosti a bez toho, aby bol o jeho vykonaní upovedomený, došlo k porušeniu jeho procesných práv (k odňatiu mu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Podľa ods. 2 ak je to účelné, možno o vykonanie dôkazu dožiadať iný súd alebo vykonať dôkaz mimo pojednávania. Účastníci konania majú právo byť prítomní na takto vykonávanom dokazovaní. Súd oboznámi účastníkov s výsledkami dokazovania pojednávani okrem konania podľa § 115a a § 153a ods. 4.

Podľa ods. 3 súd môže rozhodnúť, aby sa vykonané dôkazy doplnili alebo pred ním opakovali.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa pojednávanie 21. novembra 2013 odročil na termín 16. januára 2014 s tým, že prítomní účastníci konania berú termín pojednávania na vedomie, písomne volaní nebudú. Bude volaná žalobkyňa s tým, že sa ukladá právnej zástupkyni, aby jej účasť zabezpečila. Bude volaná žalovaná 2/. Žalobkyni bolo predvolanie na pojednávanie 16. januára 2014 doručené 2. decembra 2013 (doručenka č.l. 124 spisu). Žalovaný 1/ cestou právneho zástupcu podaním doručeným súdu 18. decembra 2013 požiadal o odročenie tohto pojednávania (č.l. 127 spisu) s uvedením dôvodu a žiadosťou o oznámenie rozhodnutia o jeho žiadosti na uvedený mail. Súd prvého stupňa termín pojednávania 16. januára 2014 zrušil (č.l. 129 spisu) z dôvodu na strane žalovaného 1/ a súčasne oznámil účastníkom nový termín pojednávania 30. januára 2014. Žalobkyňa oznámenie o odročení pojednávania a určení nového termínu prevzala 15. januára 2014 (č.l. 129 p.v. spisu). Napriek tomu sa 16. januára 2014 dostavila na súd a žiadala, aby bola vypočutá vzhľadom na svoj zdravotný stav, o čom bol spísaný úradný záznam (č.l. 130 spisu). Súd prvého stupňa aj žalobkyňu po zákonom poučení podľa § 131 O.s.p. vypočul a spísal zápisnicu (č.l. 131 spisu). Pojednávanie 30. januára 2014 bolo odročené z dôvodu ochorenia sudcu. Ďalší termín pojednávania bol určený na 20. marca 2014, ktorého sa žalobkyňa zo zdravotných dôvodov nezúčastnila. Jej výsluch, urobený v zápisnici zo 16. januára 2014, bol oboznámený prečítaním celého obsahu zápisnice. Súd návrhu žalovaného 1/ vypočúť samotnú žalobkyňu (č.l. 141 spisu) nevyhovел (uznesením vyhláseným na pojednávaní 3. júla 2014 vyhlásil súd dokazovanie za skončené).

Teda súd prvého stupňa výsluch žalobkyne vykonal mimo pojednávania, tento dôkaz následne na pojednávaní oboznámil a návrhu žalovaného 1/ na jej opätovný výsluch nevyhovел. V tejto súvislosti treba však uviesť, že výsluch účastníka konania je iba jedným z dôkazných prostriedkov. Nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi konania možnosť konať pred súdom (pozri Zo súdnej praxe č. 26/2000). Preto námietku žalovaného 1/ o odňatí mu možnosti konať pred súdom nemožno považovať za dôvodnú. Napokon s touto sa vysporiadal aj odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia.

Potom aj námietka žalovaného 1/ o nesprávnom prístupe súdov nižších stupňov k dokazovaniu nie je dôvodná. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv navrhovateľa nie je ani postupom, ktorým by mu súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (pozri napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999).

Pokiaľ ide o námietku žalovaného 1/ spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených

procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Z obsahu dovolania žalovaného 1/ možno vyvodíť jeho námietku, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania. Dovolací súd poukazuje na to, že nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov nie je uvedené medzi prípustnými dôvodmi dovolania, ktoré sú vymedzené v ustanovení § 241 ods. 1 písm. a/ až c/ O.s.p. Pre tento záver svedčí i ustanovenie 243a ods. 2, veda druhá O.s.p., ktoré ustanovuje, že dovolací súd nevykonáva dokazovanie. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Z § 132 O.s.p. vyplýva, že dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Pri uplatnení zásady voľného hodnotenia dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O.s.p.). Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 ods. 3 až 5 O.s.p.). Súd rozhodujúci o dovolaní nepreskúmava správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to už len z toho dôvodu, že v konaní o tomto opravnom prostriedku nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy; na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť dôkazy sám vykonávať (§ 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.). Keď najvyšší súd nemôže vykonávať dokazovanie, tak nemôže iba na základe súdnych spisov, preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov súdom, lebo si nemôže pre svoje rozhodnutie zabezpečiť rovnaké podklady a predpoklady doplnením alebo zopakovaním dokazovania, aké mal súd, ktorý dôkazy hodnotil.

Zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudkov vyplývajú z § 157 ods. 2 O.s.p. Jeho účelom je predovšetkým doložiť správnosť rozsudku, zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozsudku sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo najmä stručné a výstižné prednesy účastníkov a ich konečné návrhy, dôkazy, o ktoré súd oprel svoje skutkové zistenia, úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a skutočnosti, ktoré mal preukázané a právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení.

Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke.

V prejednávanej veci sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa („súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie správnym smerom, z neho vyvodil správne skutkové závery a vec napokon rozhodol správne aj po právnej stránke“). Podrobne sa vysporiadal aj s jednotlivými odvolacími námietkami ktoré vyhodnotil z konkrétne uvedených dôvodov za nedôvodné. Vzhľadom na to sa v dôvodoch svojho rozhodnutia obmedzil na konštatovanie správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa a jeho odôvodnenia, s ktorým sa v celom rozsahu stotožnil. Na zdôraznenie správnosti a presvedčivosti odôvodnenia napadnutého rozsudku vo vzťahu k námietkam žalovaného 1/ doplnil aj ďalšie dôvody, čo mu ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. tiež umožňuje.

Zo spisu pritom vyplýva, že prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol stanoviská procesných strán a ich argumentáciu, rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vychádzal, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil jasný, jednoznačný a presvedčivý právny záver o dôvodnosti žaloby na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Teda odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa zrozumiteľne a podrobne objasňuje (§ 157 ods. 2 O.s.p.) skutkový a právny základ rozhodnutia, a tým aj odvolacieho súdu, nie je nepreskúmateľné a plne rešpektuje základné právo

účastníkov na spravodlivý súdny proces (pozri III. ÚS 115/2003).

V súvislosti s námietkou o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu ale treba uviesť, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Ako bolo uvedené zhora, odvolací súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu vyhovujúcej časti rozsudku súdu prvého stupňa, preto nebol dôvod na postup podľa druhej vety citovaného stanoviska.

Pokiaľ žalovaný 1/ namietal, že potvrdzujúci rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. To isté sa týka aj tzv. inej vady konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni náhradu trov tohto konania nepriznal, pretože jej žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.